

ساخت و اعتبار یابی پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی در بین دانشجویان

هاجر تارویردی زاده^۱

حسن پاشاشریفی^۲

هائیده صابری^۳

چکیده

پژوهش حاضر باهدف ساخت مقیاس نگرش به تحصیل و آینده شغلی در بین دانشجویان انجام شد. گویه های اولیه پرسشنامه براساس مولفه های سه بعدی نگرش و بر مبنای نظری تحصیلی و نظریه شغلی تطابق شخص با محیط تهیه شد. روایی محتوایی گویه ها بانظرخواهی از متخصصان بررسی شد. ۳۳ گویه مورد تایید انتخاب شدند. جامعه آماری شامل دانشجویان دانشگاه زنجان بودند که با روش نمونه گیری مرحله ای از بین افراد جامعه انتخاب شدند. تحلیل عاملی نشان داد که ۵۸ درصد واریانس نمره ها توسط مقیاس ساخته شده تبیین می شود. سپس چرخش پروماکس، برای استخراج مولفه ها به کار گرفته شد و ۴ گویه از بین گویه ها حذف و تحلیل برای بارسوم تکرار و در نهایت ۳ عامل به نام های علاقه به رشته تحصیلی، آینده شغلی و برنامه ریزی شغلی شناسایی و نامگذاری گردید. الفای کرونباخ به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۸۱، ۰/۷۱ می باشد که بیانگر همسانی درونی قابل قبول گویه های هر یک از مولفه ها استخراج شده است. ارزیابی پایایی مولفه ها با روش باز آزمایی نشان دهنده ثبات قابل قبول می باشد همچنین همبستگی قوی مولفه ها نشان دهنده روایی همزمان این پرسشنامه با سازگاری تحصیلی می باشد. شاخص های تحلیل عاملی تاییدی از مدل معادلات ساختاری نشان داد که مدل دارای برازش باداده هاست و در نهایت می توان از این پرسشنامه برای اندازه گیری نگرش به تحصیل و آینده شغلی دانشجویان جهت انجام پژوهش مختلف استفاده کرد.

واژه های کلیدی: نگرش به تحصیل و آینده شغلی، دانشجویان

^۱ - دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی - دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن - نویسنده مسئول hajar.tarverdi@yahoo.com

^۲ - استاد گروه روانشناسی دانشگاه آزاد واحد رودهن

^۳ - استادیار گروه روانشناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن، مسئول مکاتبات

Construction and validation of attitude to academic learning and future career questionnaire through students

Hajar Tarvrdizadeh^۱, Hasan Pasha^۲ Sharifi, Hayede Saberi^۳

Abstract

The current study was performed in order to construct and validate the questionnaire of attitude to academic learning and future career through students. The first items of the questionnaire were designed on basis of attitude factors, academic learning factors, and Person Environment Correspondence Theory. The content validity was investigated through experts' opinions. Then ۳۳ items were selected. We selected samples through cluster sampling and the population consisted of the students of Zanjan University. Factor analysis showed that ۵۸ percent of variance in the improvement of the scores can be explained by this scale. After that Varimax rotation was used to detect items and four items were deleted the analysis repeated for third time and finally three major factors were identified and named on the titles of: interest in discipline, future career, and career planning. Cronbach's Alpha coefficient is ۰.۹۲, ۰.۸۱, ۰.۷۱ which describes every item of factors have the internal consistency. The assessment of reliability of factors through retest showed acceptable stability. Also the high correlation of the items shows that there is a simultaneous validity between this questionnaire and academic adjustment. Confirmatory factor analysis indicators of structural equation showed that the model is fit to the data. At last this questionnaire can be used to measure the students' attitude to academic learning and future career for different surveys.

مقدمه

آموزش عالی به عنوان بالاترین سطح آموزشی در یک جامعه اهمیت خاصی دارد زیرا این دوره آموزشی در رشد و توسعه جامعه در ابعاد مختلف فناوری، علمی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و سیاسی نقش اساسی دارد. نتیجه و حاصل کلیه ی فعالیت ها و تلاش ها در نظام آموزش ابتدایی و راهنمایی و متوسطه در فرایند آموزش عالی، از طریق دانشجویان و دانش آموختگان، منعکس می شود (قلناش، قاسمی زاده، ۱۳۸۸).

^۱. PhD student of Educational Psychology, Azad University of Rudehen

^۲. Assistant Professor of Psychology, Azad University of Rudehen

^۳. Associate Professor of Psychology, Azad University of Rudehen

آموزش دانشجویان در تمام دوره ها ، به منظور تغییر رفتار، افکار و نگرش و مهارت‌ها صورت می‌گیرد و سرانجام به صورت پیشرفت و عملکرد تحصیلی سنجیده می‌شود (شریفی، ۱۳۷۴). با توجه به اهمیت فراوان پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان و پیشگیری از افت تحصیلی ، پژوهش‌های متعددی صورت گرفته است . بعضی از این پژوهش‌ها عوامل درونی و بعضی عوامل بیرونی را مد نظر قرار دادند . یکی از عواملی که می‌تواند در موفقیت تحصیلی دانشجویان تاثیرگذار باشد نگرش مثبت آن‌ها به تحصیل و آینده شغلی خود می‌باشد . آگاهی از چگونگی نگرش افراد برای پیش‌بینی رفتارهای اجتماعی و تفسیر آن می‌تواند مفید باشد (فیاض و کیانی ۱۳۸۷) .

محققان مولفه‌های نگرش را شامل سه بعد شناختی ، عاطفی و رفتاری در نظر می‌گیرند که با همدیگر تناسب و تعامل دارند و برهم اثر می‌گذارند ارزش‌ها و رغبت و علاقه با بعد عاطفی نگرش عقاید و باورها بعنوان بعد شناختی نگرش افراد را تحت تاثیر قرار می‌دهند . همچنین از عوامل شناختی ، انگیزشی را بعنوان عوامل دخیل در شکل‌گیری نگرش‌ها می‌دانند (آذربایجانی و دیگران ، ۱۳۸۲) .

از طرفی براساس نظریه‌های انگیزشی ، رفتار تحت تاثیر سه سازه انگیزش یعنی اهداف ، باورهای شخصی و هیجان‌ها و تعامل بین آنهاست (پال و پتیرنج^۱ و شانک ، ترجمه شهر آرای ، ۱۳۸۵) .

این سه عامل بویژه باورها شخص مشتمل بر حقایقی است که افراد را هدایت می‌کند تا به شکل خاصی به شرایط واکنش نشان دهند (فیاض و کیانی ، ۱۳۸۷) .

باورها و انتظارات هر فرد از رشته تحصیلی و نگرش او نسبت به آینده شغلی برخاسته از خواسته‌هایی است که فرد در آینده آرزو دارد به آنان دست یابد . بنابراین می‌توان گفت انتظارات یا نیازها بعنوان یک حالت عدم تعادل درونی ، باعث می‌شوند افراد دست به یک رشته کارها بزنند .

نظریه‌های مازلو^۲ ، مک‌کلند^۳ و اتکینسون^۴ این مفهوم نیاز را به عنوان یک واحد اساسی تحلیل به کار می‌برند . از آنجایی که اشتغال یکی از ضروریات حیات و از منابع انگیزش اجتماعی محسوب می‌شود برای همه افراد حائز ارزش و اهمیت است و با تامین نیازها و تحقق اهداف زندگی در ارتباط می‌باشد (فراهانی و همکاران ، ۲۰۰۶) .

(ورنون جی . زونکر ترجمه نظری^۱ ، ۱۳۸۸) به نقل از (دیویس و لافکوسیت^۲ ۱۹۸۴) و (دیویس^۳ ۲۰۰۲) افراد نیاز مندیهای شغلی خود را به محیط می‌آورند و محیط نیز نیازمندیهایش را از افراد طلب می‌کند فرد و محیط برای حفظ بقا ، باید درجه ای از همخوانی (

^۱ . Pall & Pintrich, RR and schunk

^۲ . Mazlow

^۳ . Macleland

^۴ . Atkinson

تطابق) را باهم داشته باشند در این بین تقویت کننده های شغلی موجود در محیط کار از جمله ، موفقیت ، پیشرفت ، اقتدار ، جایگاه اجتماعی ، تنوع ، امنیت را شناسایی کرده اند که برای سازگاری شغلی حیاتی اند.

از اینرو اغلب دانشجویان، دانشگاه را به عنوان فرصتی برای توانمند ساختن خود برای نایل شدن به حرفه و رسیدن به یک درآمد در نظر می گیرند (هندرسون کینک^۴ و اسمیت، ۲۰۰۶).

همچنین نتایج تحقیق هندرسون و اسمیت نشان داد که اولویت دانشجویان نسبت به امر تحصیل در حال تغییر است بدین معنی که دید کاربرد گرا از تحصیل همراه با فرصت های حرفه ای و فواید و سودمندی حالی از تحصیل در دانشگاه از اولویت بالتری برخوردار است .

پیتر دراکر^۵ (۲۰۰۲) اشاره کرده است که جامعه آینده در سیطره کارکنان دانشور خواهد بود سوپر^۶ (۱۹۸۴) معتقد است که به دلیل درگیری هم زمان افراد در نقشهای مختلف زندگی ، موفقیت در یک نقش ، موفقیت در نقشهای دیگر را تسهیل می کند او معتقد است که همه نقشهای زندگی در سرتا سر عمر برهمدیگر اثر می گذارند بعبارتی می توان گفت که نوعی یکپارچگی رشد شغلی و رشد زندگی وجود دارد با پیروی از این منطق چشم انداز زندگی شغلی برخی عوامل کلیدی مانند جایگاه اجتماعی فضاهای خاص شغلی ، تحصیل و تحرک و امنیت مالی را معرفی می کند . از این دیدگاه نقش شغلی یکی از تعیین کننده های اصلی داستان زندگی هر فرد به شمار می رود . در فرایند روشن سازی نقشهای زندگی و شغل دیدگاه مهمی بروز می یابد که بر ارتقای خود از طریق تحصیلات ، گرفتن نقش رهبری در شغل ، استقلال مالی و مشارکت در فعالیت تاکید می کند (ورنون جی . زونکر ترجمه نظری ، ۱۳۸۸).

پژوهش حاضر، جهت تهیه ابزار اندازه گیری ، با توجه به مولفه های ،علاقه به رشته تحصیلی و برنامه ریزی شغلی و امیدواری به آینده شغلی ، با شاخص های دقیق روان سنجی ، در جهت پاسخگویی به سوالات زیر طراحی و اجرا گردیده است .

۱- آیا پرسشنامه طراحی شده ، از اعتبار کافی برخوردار است؟

۲- آیا پرسشنامه طراحی شده ، از روایی کافی برخوردار است؟

^۱. vernon&Zunker

^۲. Dawis&Lafocsit

^۳. Dawis

^۴. Handerson – King, D .and Smith , M . N

^۵. Peter Dracer

^۶. Super

۳- این آزمون از چند عامل اشباع شده است؟

جامعه نمونه و روش نمونه گیری

جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه زنجان بودند که در سال تحصیلی ۹۶ - ۹۵ در مقطع کارشناسی به تحصیل اشتغال داشتند. روش نمونه گیری پژوهش حاضر خوشه‌ای بود. برای نمونه گیری، ابتدا رشته‌های دانشگاه زنجان به سه گروه علوم پزشکی، فنی مهندسی و علوم انسانی تقسیم شدند سپس از هر گروه، سه رشته بصورت تصادفی انتخاب و از هر کدام از رشته‌ها، ۲ کلاس به تصادف انتخاب شدند و پرسشنامه تهیه شده در اختیار دانشجویان کلاسها به تعداد ۲۴۵ نفر قرار گرفت تا تکمیل شود.

ابزار پژوهش

ابزار پژوهش آزمون محقق ساخته ای بود که با استفاده از مراحل زیر جهت سنجش نگرش به تحصیل و آینده شغلی دانشجویان تهیه گردید. برای ساخت این پرسشنامه، ابتدا چهارچوب نظری، مولفه‌های نگرش و عوامل موثر در تکوین نگرش تعریف شد. نگرش به تحصیل و آینده شغلی بر مبنای نظریه‌های روانشناختی و نظریه‌های شغلی تطابق شخص با محیط، معین شد. با توجه به چهارچوب تعیین شده و ارائه تعاریف عملیاتی از آنها، ۴۵ گویه جهت سنجش نگرش به تحصیل و آینده شغلی طرح شد. پس از تهیه گویه‌ها، فرم تجربی مقیاس برای بررسی روایی محتوایی آماده و در اختیار متخصصین روانشناسی قرار داده شد. پس از بررسی و تحلیل نظری متخصصان، گویی‌های که مورد تایید بود در فرم نهایی قرار گرفتند و مابقی حذف شدند باین روش ۳۳ سوال گویه تایید شد. پرسشنامه آماده شده بر نمونه پژوهش اجرا و تحلیل‌های لازم صورت گرفت. مشخصه‌های روان سنجی این پرسشنامه در ادامه بصورت مفصل بیان شده است.

یافته‌ها :

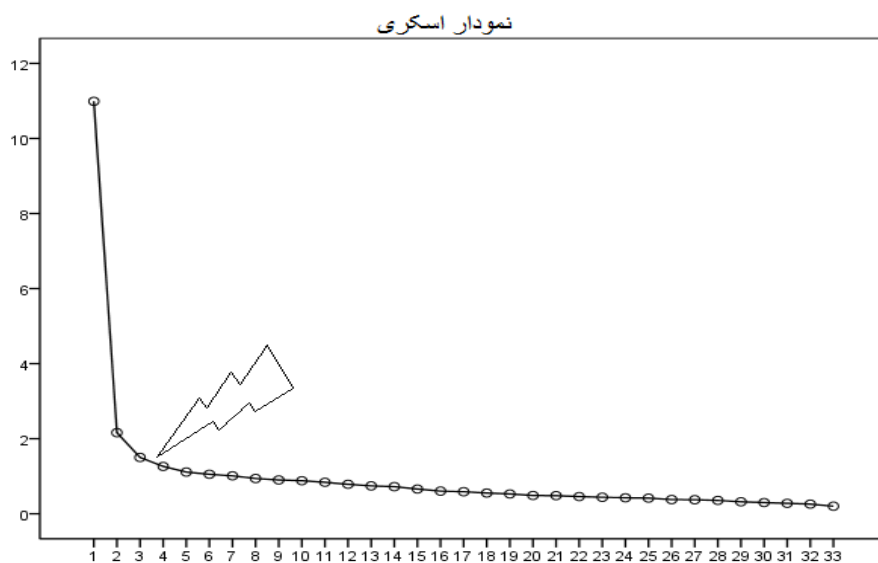
برای برآورد پایایی پرسشنامه از روش آلفای کرونباخ استفاده شد. و برای بررسی روایی سازه و شناسایی عوامل موجود در سوال‌ها از تحلیل عاملی اکتشافی و تاییدی استفاده شد که در ادامه بصورت مفصل بیان شده است.

تحلیل عاملی اکتشافی

پرسشنامه ۳۳ گویه ای پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی با استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی (PCA) مورد تحلیل قرار گرفت. لازم به توضیح است با توجه به این که در تحلیل اولیه هدف پیدا کردن تعداد عامل‌ها بود، بنابراین نوع چرخش معین نشد. استفاده از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی نشان داد که شاخص کایسر-میر-اولیکن (KMO) برابر با ۰/۹۴۱ است. این شاخص نشانگر

مطلوب بودن حجم نمونه برای انجام تحلیل عاملی اکتشافی است. همچنین نتایج نشان داد که شاخص کرویت بارتلت^۱ به لحاظ آماری معنادار است ($\chi^2(df=528, N=245) = 6987/776, p < 0/001$). شاخص کرویت بارتلت بیانگر آن است که ماتریس همبستگی متغیرها، ماتریس واحدی^۲ را تشکیل می‌دهد (فایلد، ۲۰۰۹). با توجه به این که شاخص کرویت بارتلت در سطح ۰/۰۱ معنادار بود، بنابراین می‌توان چنین نتیجه‌گیری کرد که متغیرها مستقل از هم دیگر نبوده و سطح قابل قبولی از همبستگی بین آنها وجود دارد که می‌توان انتظار داشت خوشه یا خوشه‌هایی ظهور یابد.

در تحلیل اولیه حاضر ۷ مؤلفه با ارزش ویژه بزرگتر از یک استخراج شد که ۵۸ درصد از واریانس کل را تبیین می‌نمود. با توجه به تعداد زیاد عامل‌های استخراج شده براساس ارزش ویژه، می‌توان انتظار داشت که تصمیم‌گیری تنها براساس ارزش‌های ویژه برای تعیین تعداد عامل‌ها چندان معقول نباشد. به همین دلیل برای تعیین تعداد مؤلفه‌ها، نمودار تست اسکری (شکل ۱) مورد ارزیابی قرار گرفت.

نمودار ۱: تست اسکری در تعیین تعداد مؤلفه‌ها

همچنان که در نمودار شکل فوق دیده می‌شود، منحنی اسکری در محل بین مؤلفه ۳ و ۴، دچار شکستگی شده و لذا می‌توان استنباط نمود که تست اسکری تعداد مؤلفه‌های استخراج شده را ۳ در نظر گرفته است. بنابراین بار دیگر تحلیل با تثبیت تعداد مؤلفه‌ها تکرار

شد و چرخش پرومکس برای استخراج مؤلفه ها به کار گرفته شد. به دنبال تحلیل، گویه ها بر اساس نوع بارعاملی به چهار دسته تقسیم شد: الف) گویه هایی که بر هیچ عاملی بار عاملی بزرگتر از ۰/۳ ایجاد ننموده بودند، ب) گویه هایی که بر بیش از یک عامل بار عاملی بزرگتر از ۰/۳ ایجاد نموده بودند و اختلاف بارعاملی بین عامل اصلی و عامل های فرعی کمتر از ۰/۱ بود، ج) گویه هایی که علیرغم ایجاد بار عاملی بزرگتر از ۰/۳ بر بیش از یک عامل، اختلاف بارعاملی بین عامل اصلی و عامل های فرعی بیشتر از ۰/۱ بود و د) گویه هایی که تنها بر یک عامل بار عاملی بزرگتر از ۰/۳ ایجاد نموده بودند. در ادامه منطبق بر دیدگاه فایلد (۲۰۰۹) گویه هایی که ویژگی های الف و ب را دارا بودند (۴ گویه)، از بین گویه ها حذف و تحلیل برای بار سوم با گویه های باقی مانده تکرار شد. جدول ۱ بارهای عاملی چرخش یافته پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی با ۲۹ گویه را در تحلیل مؤلفه های اصلی نشان می دهد.

جدول ۱: بارهای عاملی چرخش یافته پرسشنامه ۲۹ گویه ای پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی در تحلیل مؤلفه های اصلی

مؤلفه ها			گویه ها
عامل اول	عامل دوم سوم	عامل سوم	کامونالیتی
۰/۸۳۳			۰/۶۱۵
۰/۸۱۳			۰/۶۷۶
۰/۷۸۸			۰/۵۱۶
۰/۷۶۹			۰/۵۹۹
۰/۷۲۱			۰/۴۴۲
۰/۶۹۹			۰/۴۹۹
۰/۶۷۷			۰/۵۱۰
۰/۶۷۳			۰/۵۹۰
۰/۶۵۷			۰/۴۰۸
۰/۶۴۶			۰/۶۲۱
۰/۵۹۸			۰/۶۱۱
۰/۵۹۶			۰/۳۴۴
۰/۵۹۱			۰/۵۸۵
۰/۴۵۷			۰/۲۷۱
۰/۷۲۲			۰/۴۳۸
۰/۷۱۸			۰/۵۲۷
۰/۶۷۵			۰/۶۰۶
۰/۶۲۴			۰/۳۵۶

۶. دروس این رشته برایم خسته کننده است*
۵. فکر می کنم در انتخاب رشته اشتباه کرده ام*
۱۰. در کانون های علمی مرتبط با رشته تحصیلی ام علاقمندان شرکت می کنم
۴. احساس می کنم برای ادامه تحصیل در این رشته از استعداد کافی برخوردار نیستم*
۱۲. تکالیف درسی ام را با علاقه تمام انجام می دهم
۳. اگر برایم امکان داشت رشته تحصیلی ام را تغییر می دادم*
۱۱. برای موفقیت در رشته تحصیلی خود، توانایی لازم را دارم.
۱. ادامه تحصیل در این رشته برایم لذت بخش است.
۷. بهتر بود در مورد رشته ام قبل از ورود به دانشگاه بیشتر مطالعه می کردم*.
۸. فکر می کنم این رشته با انگیزه های تحصیلی من هماهنگ است.
۲. در رشته ای که تحصیل می کنم می توانم موفقیت کسب کنم.
۱۳. برای این که در شغل آینده ام موفق شوم در انجمن ها و تشکل های دانشجویی شرکت می کنم.
۹. آینده تحصیلی خوبی را برای خودم پیش بینی می کنم.
۱۵. فعالیت های درسی این رشته خلاقیت دانشجویان را پرورش می دهد.
۲۶. فکر می کنم این رشته به شغل پر درآمدی منجر می شود.
۲۵. با تحصیل در این رشته می توانم شرایط کاری خوبی داشته باشم.
۲۰. فکر می کنم با تحصیل در این رشته می توانم در شغل خود موفق حاصل کنم.
۲۳. برای انجام وظیفه شغلی آینده ام خود را مسؤول متعهد می دانم.

۰/۲۶۱	۰/۶۰۳	۱۹. برای این که در شغل خودم موفق شوم شغل متناسب با رشته تحصیلی ام را انتخاب می کنم.
۰/۳۸۶	۰/۵۹۵	۳۱. با ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر آینده شغلی بهتری خواهم داشت.
۰/۶۰۸	۰/۵۸۱	۱۸. فکر می کنم با تحصیل در این رشته به شغل مورد علاقه ام می رسم..
۰/۴۳۱	۰/۵۶۷	۳۰. من فکر می کنم بازار کاری که با رشته تحصیلیم متناسب باشد، وجود ندارد*.
۰/۳۶۰	۰/۴۰۹	۲۴. با تحصیل در این رشته نمی توانم شرایط کاری خوبی داشته باشم.
۰/۳۵۵	۰/۳۷۴	۱۷. مطالب درسی و تکالیف خارج از کلاسبه رشد و شکوفایی استعداد های من کمک می کند.
۰/۵۵۶	۰/۷۷۵	۲۸. درباره شغل آینده ام هنوز برنامه ریزی نکرده ام*.
۰/۵۵۲	۰/۷۳۴	۳۲. من هنوز درباره نوع شغلی که مورد علاقه ام باشد فکر نکرده ام*.
۰/۴۸۲	۰/۶۶۶	۳۳. من نمی دانم چه شغلی را در آینده انتخاب کنم تا قدرت خلاقیتم را در آن به کار گیرم.
۰/۳۹۹	۰/۵۹۷	۲۷. با توجه به رشته تحصیلی شغلی فعلی خود من نگران شغل آینده خود هستم*.
۰/۳۲۴	۰/۳۴۸	۱۶. اطلاعات حاصل در رشته تحصیلی ام جهت انتخاب شغل آینده ام به من کمک نمی کند*.

• گویه ها باید به صورت معکوس نمره گذاری شوند، نکته: بارهای عاملی بزرگتر از ۰/۳ گزارش شده اند.

به دنبال استخراج مؤلفه ها، در ادامه براساس شباهت گویه های هر مؤلفه، مؤلفه اول علاقه به رشته تحصیلی، مؤلفه دوم آینده شغلی و مؤلفه سوم برنامه ریزی شغلی نامگذاری شد. لازم به یادآوری است که مقادیر ارزش های ویژه برای مؤلفه های علاقه به رشته تحصیلی، آینده شغلی و برنامه ریزی شغلی به ترتیب ۱۰/۵۱۵، ۲/۰۳۵ و ۱/۳۷۷ بود و نیز سهم منحصر به فرد هر یک از مؤلفه های مزبور در تبیین واریانس کل به ترتیب برابر با ۳۶/۲۵۷، ۷/۰۱۸ و ۴/۷۴۹ بود. در ادامه جدول ۲ علاوه بر میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی بین مؤلفه های استخراج شده، همسانی درونی هر یک از مؤلفه ها با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ را نشان می دهد.

جدول ۲: میانگین، انحراف استاندارد، ضرایب همبستگی و الفای کرونباخ مؤلفه های استخراج شده

مؤلفه	۱	۲	۳
۱. علاقه به رشته تحصیلی	-		
۲. آینده شغلی	۰/۷۸۴**	-	
۳. برنامه ریزی شغلی	۰/۴۴۹**	۰/۵۳۰**	-
میانگین	۵۰/۳۳	۴۳/۷۰	۱۷/۰۲
انحراف استاندارد	۱۱/۵۳	۸/۹۴	۴/۰۴
ضریب الفای کرونباخ	۰/۹۲۱	۰/۸۱۳	۰/۷۱۶

همچنان که در جدول ۲ ملاحظه می شود، ضریب الفای کرونباخ سه مؤلفه علاقه به رشته تحصیلی، آینده شغلی و برنامه ریزی شغلی به ترتیب برابر با ۰/۹۲۱، ۰/۸۱۳ و ۰/۷۱۶ می باشد که بیانگر همسانی درونی قابل قبول گویه های هر یک از مؤلفه های استخراج شده است. بعلاوه ارزش های ضرایب همبستگی بدست آمده در جدول ۲ نشان می دهد که هر سه مؤلفه در سطح معناداری ۰/۰۱ و به صورت مثبت با یکدیگر همبسته اند. از آنجا که ضرایب همبستگی بین مؤلفه های استخراج شده بزرگتر از ۰/۸ نمی باشد، بنابراین می توان ادعا نمود که گویه های هر یک از مؤلفه های استخراج شده، عاملی مستقل را اندازه گیری می کند. لازم به توضیح است که در ارزیابی پایایی مؤلفه های پرسشنامه به روش بازآزمایی با حجم نمونه ۳۰ نفر و با فاصله دو هفته اجرا، ضریب همبستگی مؤلفه های اول، دوم و سوم به ترتیب ۰/۵۷۴، ۰/۵۶۰ و ۰/۶۸۰ بدست آمد که نشانگر ثبات قابل قبول نمره های مؤلفه ها در دو مرحله اجرا بود.

تحلیل عاملی تاییدی

در این قسمت پژوهشگر به دنبال پاسخ به این سوال بود که مدل سه عاملی پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی - که از تحلیل عاملی اکتشافی به دست آمده - تا چه اندازه با داده های گردآوری شده از گروه نمونه همخوان است. به همین دلیل با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی به آزمون ساختار سه عاملی پرسشنامه ۲۹ گویه ای نگرش به تحصیل و آینده شغلی اقدام شد. تحلیل عاملی تاییدی با استفاده از نرم افزار AMOS ۷.۰ و برآورد بیشینه احتمال انجام شد. بررسی مجذورکای نشان داد مدل با داده ها برازش ندارد $\chi^2(N=244, df=374) = 1179.987, p < 0.01$ ، به این دلیل که مجذورکای به شدت تحت تأثیر حجم نمونه قرار دارد، شاخص های برازندگی دیگر از قبیل شاخص مجذور کای نرم شده^۱ ($\chi^2/df = 3/155$)، ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب^۲ ($RMSEA=0.066$)، شاخص برازندگی تطبیقی^۳ ($CFI=0.870$)، شاخص نکویی برازش^۴ ($GFI=0.854$) و شاخص تعدیل شده برازندگی^۵ ($AGFI=0.830$) مورد بررسی قرار گرفت و ملاحظه شد که تنها دو شاخص کای اسکوتر نرم شده و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب ($RMSEA$) از برازش مدل با داده ها حمایت می کند.

به دنبال عدم برازش پرسشنامه ۲۹ گویه ای، این سوال مطرح شد که چرا، شاخص های برازندگی حاصل از تحلیل عاملی تاییدی از ساختار سه عاملی پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی حمایت نمود؟ در پاسخ به این سوال کلاین (۲۰۰۵) بر این باور است که یکی از دلایل ضعیف بودن شاخص های برازندگی در نتایج تحلیل عاملی تاییدی، تعداد زیاد گویه ها یا به عبارت دیگر متغیرهای

^۱ - Normed chi Square

^۲ - Root Mean Square Error of Approximation

^۳ - Comparative fit index

^۴ - Goodness of fit index

^۵ - Adjusted Goodness of fit index

مشاهده شده است. براین اساس و به منظور مواجهه با این مسئله، اقدام به استفاده از تکنیک تلفیق گویه ها^۱ شد. تلفیق گویه ها فرایندی است که به کمک آن پاسخ های گویه ها قبل از تحلیل در یک خرده مقیاس باهم ترکیب می شوند (مید و کروستالیس، ۲۰۰۵). اغلب پژوهشگران استفاده از نتایج تحلیل عاملی را بهترین روش برای تلفیق گویه ها تلقی می کنند (مید و کروستالیس، ۲۰۰۵). با توجه به این که نسبت تعداد نشانگر به عامل در دو مؤلفه علاقه به رشته تحصیلی و آینده شغلی بالا بود، پژوهشگر همسو با توصیه های مید و کروستالیس (۲۰۰۵) به کمک نتایج تحلیل عاملی اکتشافی اقدام به تلفیق گویه های پرسشنامه به قرار زیر نمود.

علاقه به رشته تحصیلی:	آینده شغلی
AA1 = (15+6)/2 •	AA8 = (26+17)/2 •
AA2 = (5+9)/2 •	AA9 = (25+24)/2 •
AA3 = (10+13)/2 •	AA10 = (20+30)/2 •
AA4 = (4+2)/2 •	AA11 = (23+18)/2 •
AA5 = (12+8)/2 •	AA12 = (19+13)/2 •
AA6 = (3+7)/2 •	
AA7 = (11+1)/2 •	

پس از انجام عمل تلفیق گویه ها، بار دیگر ساختار عاملی پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی با استفاده از نرم افزار AMOS ۷.۰ و برآورد بیشینه احتمال (ML) ارزیابی شد. منطبق بر انتظار شاخص مجذور کای بیانگر برازش ضعیف مدل با داده های گردآوری شده بود (239/236 = $\chi^2(N = 244, df = 116)$). ارزیابی دیگر شاخص های برازندگی نشان داد، همه شاخص های برازندگی از قبیل شاخص های مجذور کای نرم شده ($\chi^2/df = 2/0.62$)، ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب (RMSEA=0/065) شاخص برازندگی تطبیقی (CFI=0/928)، شاخص نکویی برازش (GFI=0/900) و شاخص تعدیل شده برازندگی (AGFI=0/869) از ساختار سه مؤلفه ای پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی حمایت می کند. جدول ۳ برآورد بارهای عاملی استاندارد شده را برای هر یک از گویه های تلفیق شده پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی نشان می دهد.

جدول ۳: پارامترهای مدل اندازه گیری پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی در تحلیل عاملی تأییدی پس از تلفیق گویه ها

متغیرهای مکنون- نشانگر	بار عاملی استاندارد	بار عاملی استاندارد نشده (b)	خطای استاندارد	نسبت بحرانی
علاقه به رشته تحصیلی - AA1	۱	۰/۶۴۱		
علاقه به رشته تحصیلی - AA2	۱/۵۲۹	۰/۸۷۴	۰/۱۳۴	۱۱/۴۳۳**

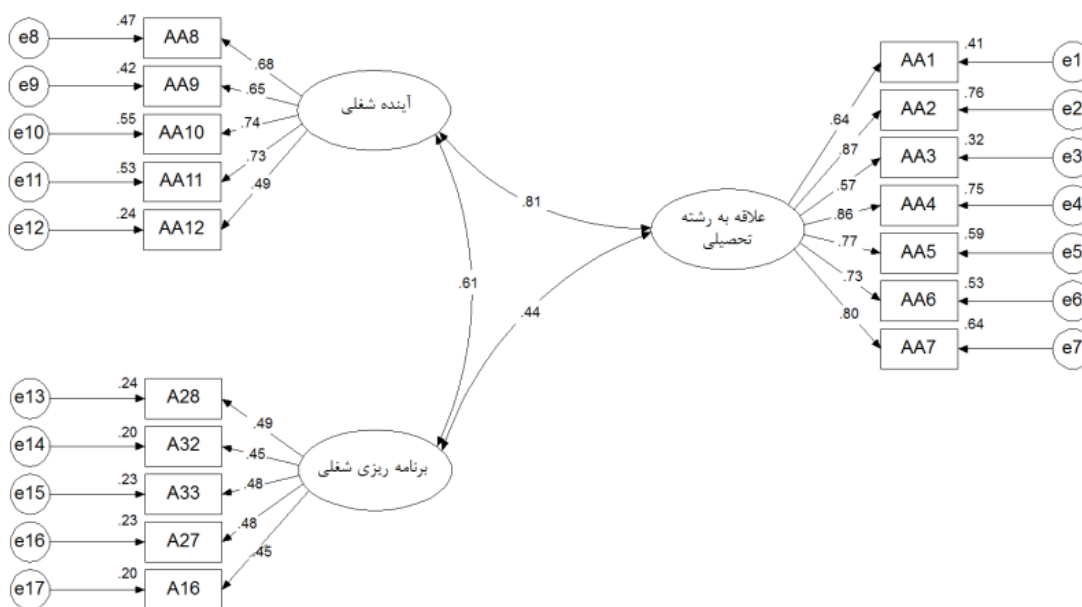
^۱ - item parceling

۸/۰۵۴**	۰/۱۰۶	۰/۵۶۶	۰/۸۵۶	AA۳ - علاقه به رشته تحصیلی
۱۱/۳۴۹**	۰/۱۳۰	۰/۸۶۵	۱/۴۸۱	AA۴ - علاقه به رشته تحصیلی
۱۰/۳۵۵**	۰/۱۲۰	۰/۷۶۶	۱/۲۴۱	AA۵ - علاقه به رشته تحصیلی
۹/۹۴۹**	۰/۱۳۷	۰/۷۲۸	۱/۳۶۰	AA۶ - علاقه به رشته تحصیلی
۱۰/۶۹۹**	۰/۱۲۳	۰/۷۹۹	۱/۳۱۸	AA۷ - علاقه به رشته تحصیلی
		۰/۶۸۴	۱	AA۸ - آینده شغلی
۹/۰۱۶**	۰/۱۱۰	۰/۶۴۷	۰/۹۹۶	AA۹ - آینده شغلی
۱۰/۰۹۸**	۰/۱۱۴	۰/۷۳۸	۱/۱۵۲	AA۱۰ - آینده شغلی
۱۰/۰۰۷**	۰/۱۰۴	۰/۷۳۰	۱/۰۴۵	AA۱۱ - آینده شغلی
۶/۹۱۵**	۰/۱۸۴	۰/۷۱۲	۱/۲۷۲	AA۱۲ - آینده شغلی
		۰/۴۸۶	۱	A۲۸ - برنامه ریزی شغلی
۴/۴۳۶**	۰/۲۰۲	۰/۴۵۲	۰/۸۹۶	A۳۲ - برنامه ریزی شغلی
۴/۵۸۱**	۰/۲۱۹	۰/۴۸۰	۱/۰۰۵	A۳۳ - برنامه ریزی شغلی
۴/۵۶۳**	۰/۲۰۹	۰/۴۷۶	۰/۹۵۳	A۲۷ - برنامه ریزی شغلی
۴/۴۲۶**	۰/۱۹۴	۰/۴۵۰	۰/۸۵۶	A۱۶ - برنامه ریزی شغلی

نکته: بارعاملی استاندارد نشده نشانگرهای AA۱، AA۸ و A۲۸ با عدد یک تثبیت شده و بنابراین خطای استاندارد و نسبت

بحرانی آن نشانگرها محاسبه نشده است.

بر اساس نتایج ارائه شده در جدول ۳ بارهای عاملی استاندارد همه نشانگرها بالاتر از ۰/۳۲ است. بالاترین بارعاملی متعلق به نشانگر AA۲ علاقه به رشته تحصیلی (β=۰/۸۷۴) و پایین ترین بارعاملی متعلق نشانگر ۱۶ A۱۶ برنامه ریزی شغلی (β=۰/۴۵۰) است. بر این اساس می توان گفت همه نشانگرها از قابلیت لازم برای اندازه گیری سه متغیر مکنون علاقه به رشته تحصیلی، آینده شغلی و برنامه ریزی شغلی پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی برخوردارند. شکل ۲ مدل اندازه گیری پرسشنامه سه مؤلفه ای نگرش به تحصیل و آینده شغلی و بارهای عاملی آن با استفاده از داده های استاندارد بعد از تلفیق گویه ها را نشان می دهد.

شکل ۲: مدل اندازه گیری پرسشنامه سه مؤلفه ای نگرش به تحصیل و آینده شغلی و بارهای عاملی آن با استفاده از داده‌های استاندارد بعد از تلفیق گویه ها

شواهد مربوط به روایی همزمان

جدول ۴ همبستگی بین مؤلفه های پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلیو سازگاری تحصیلی و میانگین، انحراف استاندارد و ضریب آلفای کرونباخ آنها را نشان می دهد.

جدول ۴: همبستگی بین مؤلفه های پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی و سازگاری تحصیلی

	۴	۳	۲	۱	
۱. علاقه به رشته تحصیلی				-	
۲. آینده شغلی			-	۰/۶۸۹**	
۳. برنامه ریزی شغلی		-	۰/۷۶۹**	۰/۵۴۳**	
۴. سازگاری تحصیلی		۰/۵۲۳**	۰/۶۴۶**	۰/۶۷۱**	
میانگین	۱۲۰/۶۷	۲۱/۴۴	۴۱/۵۹	۵۶/۶۶	
انحراف استاندارد	۱۸/۹۴	۴/۲۱	۶/۵۸	۹/۱۵	

*P<۰/۰۵ ، **P<۰/۰۱

بر اساس نتایج جدول ۴ ضریب همبستگی بین هر سه مؤلفه پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی با سازگاری تحصیلی مثبت و در سطح ۰/۰۱ معنادار است. بر اساس ملاک‌های کوهن - که معتقد است روابط همبستگی کوچکتر از ۰/۳ ضعیف، ضرایب با شدت ۰/۵-

۰/۳ متوسط و روابط همبستگی بزرگتر از ۰/۵ قوی محسوب می‌شود (کوهن^۱، ۱۹۷۷) - ضرایب همبستگی بین مؤلفه های آینده تحصیلی - شغلی با سازگاری تحصیلی قوی است. این تایید بیانگر روایی همزمان پرسشنامه نگرش به تحصیل و آینده شغلی است.

بحث و نتیجه گیری

باتوجه به اهمیت پیشرفت تحصیلی به عنوان یکی از مسائل مهم آموزش و پرورش در دنیا و نقش نگرش مثبت در موفقیت تحصیلی، پژوهش حاضر باهدف ساخت مقیاس نگرش به تحصیل و آینده شغلی برای دانشجویان انجام شده است.

سوالات پرسشنامه براساس مولفه های نگرش در سه بعد شناختی، عاطفی، رفتاری در حوزه های مربوط به تحصیل و شغل تهیه گردید. بعد از تحلیل عامل اکتشافی ۳ عامل به نام های علاقه به رشته تحصیلی، آینده شغلی، برنامه ریزی شغلی شناسایی و نامگذاری گردید که ضریب آلفای کرونباخ آنها ۰/۹۲، ۰/۸۱، ۰/۷۱ بدست آمد.

برای شناسایی ضرایب مسیر و تایید مدل استخراج شده از تحلیل عاملی اکتشافی، تحلیل عاملی تاییدی با استفاده از نرم افزار - AMOS ۷ انجام شد. مقادیر بدست آمده برازندگی تطبیقی (CFI = ۰/۹۲۸) مشاخص نکویی برازش (GFI = ۰/۹۰۰) و شاخص تعدیل شده برازندگی (AFI = ۰/۸۶۹) از ساختار سه مولفه ای پرسشنامه حمایت می کند.

همچنین ضرایب ضرایب همبستگی هر سه مولفه پرسشنامه با سازگاری تحصیلی قوی است که نشان دهنده روایی همزمان پرسشنامه می باشد.

نتایج کلی این پژوهش نشان می دهد که شاخص های روان سنجی روایی، پایایی در حد مناسبی است و می توان از این آزمون برای سنجش نگرش به تحصیل و آینده شغلی دانشجویان استفاده نمود.

منابع

- آذربایجان، مسعود و دیگران (۱۳۸۲). روان شناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی. قم. انتشارات چاپ زیتون.
- پال، ا.؛ پنتریچ، واچ؛ شانک، دیل. انگیزش در تعلیم و تربیت: نظریه ها، تحقیقات و راهکارها. ترجمه مهرناز شهر ارای. (۱۳۸۵). انتشارات علم.
- فراهانی، زهرا. (۱۳۸۹). بررسی دگرگونی انگیزه تحصیلی در دانشگاه. پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه الزهرا.
- فیاض، ایراندخت؛ کیانی، ژاله؛ (۱۳۸۷). بررسی آسیب شناسانه باورهای غیر منطقی دانشجویان. فصلنامه علمی پژوهشی راهبرد فرهنگ. سال اول شماره چهارم صص ۹۹-۱۱۷.

^۱ - Cohen

قلتاش، ع؛ قاسمی زاد، ع. (۱۳۸۸). تولید علم و خط مشی های رسیدن به آن در چالش تولید علم، پژوهشکده تحقیقات استراتژیک مجمع تشخیص نظام شماره ۳۹.
ورنون جی، زونکر. مشاوره شغلی رویکرد کل نگر. ترجمه علی محمد نظری (۱۳۸۸).

Cohen, J. (۱۹۷۷). Statistical power analysis for the behavioral sciences. Routledge.

Field, A. (۲۰۰۹). Discovering Statistics using SPSS, London; Sage

Honderson-King, D. & N. M. Smith. (۲۰۰۶). Meanings of education for university student: Academic motivation and personal value as predictors. Social psychology of education . ۹. ۱۹۵-۲۲۱.

Kline, R. B. (۲۰۰۵). Principles and practice of structural equation modeling, edition ۲, Guilford press, New York & London.

Mead, A. W. & Kroustalis, C. M. (۲۰۰۵). Problems with Item Parceling For Factor Analysis: Test of Measurement Invariance of Factor Loading. Paper Presented at ۲۰ Annual Conference of the Society for Industrial and Organizational Psychology, Los Angeles, CA.